

סדיזם ורשע

דניאל וטלמן, קארין גור

בחינוך ובמשפט אנו מבחינים בין טוב לרע ומאמינים שרוב ההתנהגויות האנושיות הן חיוביות. כשאנו חווים רשע, קשה לנו לקבלו וקשה יותר להבין אנשים הגורמים סבל לזולת כדי להרגיש טוב. מטרת המאמר להבחין בין רשע וסדיזם, ולחדד את ההבחנה בין שיפוט מוסרי לבין חולי נפשי.

1764-1697 וויליאם הוגאט אשר אונס ורצח, גילוי עריות, אונס ורצח אשר וויליאם הוגאט

וראשונית (סיפור קין והבל בבראשית).

יש הסוברים שרשע טבוע באדם מלידתו, "כי יצר לב האדם רע מנעריו" (בראשית ח כא) ולעתים שימוש באמרה זו מספק הסבר עממי להתנהגות שלילית. עם זאת, אין אנו יכולים להסביר להבין ולקבל מעשים קיצוניים באכזריותם כמו: אם ההורגת את ילדיה הרכים ללא מחשבה תחילה, רצח בדם קר, פגיעות בילדים ואונס. כל אלה

הם הרשע בהתגלמותו "הטהורה" ביותר ולפעמים ההסבר

הגדרת הרשע

האדם כיצור שניחן בתבונה החי בחברה בעלת תרבות נתקל בחייו בשאלת הרשע, מהו רשע? האם ניתן לתאר רשע ואכזריות במושגים של ריגוש, משיכה והנאה? לרוב, אנו מייחסים רשע למהות אל-טבעית אשר גורמת לאדם לעשות משהו פסול, אסור, רע, בעל מרכיבים רעים.

ניתן למנות מספר פרשנויות לרשע אך בחברה המערבית ככלל יש שימוש נרחב במושגים "רוע" ו"רשע" ביחס לתיאור התנהגויות חריגות, סוטות ואף פליליות. הכוונה להתנהגויות הגורמות סבל, ונזק ממשע, אכזריות וריקבון מוסרי. במושג "רשע" ניתן לכלול מספר רב של מעשים שהחברה שאנו חיים בה מגנה מוסרית. נוספות להם אותן התנהגויות אשר יגונו בכל מקום בעולם.

אטיולוגיה לרשע

ישנן התנהגויות אנושיות רבות אשר יוצרות רשע ומתקבלות בגינוי חברתי וחוקי. ישנם מעשים כמו: גילוי עריות, אונס ורצח אשר אין מנוס מלהגדירם כרשע אנושי אוניברסלי. להתנהגויות פוגעניות אלו סיבות שונות וביניהן: תאוות בצע, טיפשות, דחף, סחף ופתלוגיה נפשית.

חשוב לציין, שכאשר אנו נתקלים באלמנט הרשע בחיי היום-יום, דרך תיאורים מחרידים של התנהגויות שונות, תגובתנו תהיה שונה ביחס למהות הרשע ולמקורו (Staub 1989). לעתים אלימות היא תוצר של רשע, אשר חוסם ומדכא את הטוב באדם ומבוסס על תוקפנות קדומה

